

Egy szegedi fiatalember nevén működik Londonban egy ismeretlen név-szélhámos

(A Délmagyarország munkatársától) A közel-múltban egészen különös és nagy meglepetést keltő levél érkezett Londonból Szegedre. A levelet egy Szegedről elkerült fiatalember írta egy ismert szegedi családnak. Levelében arról értesítette a szülőket, hogy örömmel találkozott Londonban fiukkal, aki kitűnő állásban helyezkedett el, sőt, annyira megszilárdította helyzetét, hogy arra gondol, hogy a közeljövőben megnősül, feleségül vesz egy angol lányt. A Szegedről régen elkerült ismerős jókívánságait fejezte ki levelében a szülőknél fiuk sikeréhez. A szülők a legnagyobb meglepetéssel, sőt megdöbbenéssel olvasták a londoni levelet és azonnal válaszoltak. Körülbelül a következőket írták:

„Kedves és figyelmes sorait nagyon szépen köszönjük, de a legváratlanabbul érintett bennünket, mert semmit sem tudunk arról, hogy fiunk Angliában lenne, mégkevésbé arról, hogy Londonban nősülésre gondolna... Nem tudunk pedig azért, mert fiunk ma is változatlanul — Szegeden tartózkodik, házukban él és ebben a pillanatban is folytatja mellettünk foglalkozását... Nagyon lekötelezné, ha kiderítené és megírná, hogy valtképpen miről és kiről van szó — esetleg ki lehet az az ismeretlen, aki esetleg fiunk nevében lépett föl Londonban...»

Nemsokára kellett várni a válasza, a figyelmes régi ismerős néhány hét múlva újabb levelet küldött és ebben már igyekezett részletekkel szolgálni. Először is megállapította, hogy az ismeretlen teljesen zavartalanul a szegedi család fiának

nevében rendezkedett be Londonban. Használja a nevét és semmit sem akar tudni arról, hogy nem azonos nevével, illetve, hogy nem tagja a szegedi családnak. A nagyobb nyomtaték és bizonyíték kedvéért a londoni ismerős leveléhez fényképet is mellékel. A fénykép kitűnő premier-planban rögzítette meg az ál-szegedi fiatalember arcét, sőt oldalán ott látható angol menyasszonya is, akit szegedi ismerőse nevében kért meg. A fényképet azonnal a legtűzetesebb vizsgálat alá vették, megállapították, hogy rendkívül ismerős vonásokat tüntet föl az arc. Többen is emlékeznek arra, hogy néhány év előtt sűrűn látták Szegeden az arc eredetijét, de eddig még senki sem akadt, aki agnoszkálni tudta volna a fényképet. Nevét, mármint valódi nevét és személyi adatait a fénykép tulajdonosának, eddig még nem sikerült megállapítani. A helyzetet megnehezítik azok az akadályok, amelyek a háborús események miatt fennállnak. A család mégis elhatározta, hogy végére jár a rejtélynek. Valószínűnek tartják, hogy csak olyan emberről lehet szó, aki hosszabb időt töltött héttől évek előtt Szegeden. Valószínűleg megismerkedhetett a családdal és annak adatait próbálta most Londonba kerülve fölhasználni. Az adatok szerint az egyedőre még ismeretlen ember már hosszabb ideje használja Londonban a szegedi fiatalember nevét és adatait. Mindent igyekeznek elkövetni, hogy a beküldött képről fölismerjék a névszélhámost és utána amennyire a helyzet engedi, megtegyenek minden szükséges lépést.

radni, akkor azt írhatnánk ide okulásul: „Sok emberek vigyorogta már azon, hogy többi hivatalok vannak...» Mert ugyebár, ahogyan nincs „sok emberek“, úgy nincs „többi hivatalok“ sem.

A »püspök« és a beszéd tartás...

Nem akartunk ünneprontók lenni s ezért csak most teszünk említést arról a város által kibocsátott meghívóról, amely a Mátyás király-ünnepség alkalmából látott napvilágot. Most ne is beszéljünk arról, hogy a meghívó szövege tele volt szedési hibákkal; ezért a nyomda felől és az, aki a szöveget korrigálta. Bár mentésnek ez sem mondható, hiszen fokozott gondot követel ilyen ünnepélyes alkalomra kibocsátott díszes meghívó. Hogy valaki a fogalmakkal nincs tisztában és nagybetűt használ ott is, ahol csak kisbetű szükséges, azt esetleg egyéni hízelgési akciónak lehet betudni, (az elnök soha nem Elnök...), de hogy valaki, aki meghívót fogalmaz, ilyen mondattal rémítse meg embertársait: „Ünnepi beszédet tartja...» — ez már merénylet, vássott csínytevés. Hány kiló az az ünnepi beszéd; ki az, mi az, hogy azt tartani kell? Pláne névelő nélkül. Ilyen fogalmazásban legföljebb ünnepi beszédet mond valaki, de nem tartja, ugyebár. (Tegyük zárójelbe egyébként, hogy az ünnepi szónok: Uzdóczy-Zadravecz István püspök neve a következőképpen jelent meg a meghívón: Uzdóczy István püspök...)

Nem ünnepi beszédet, hanem nyelvtani szabályokat kell észben tartani...

Az utca nyelvtanvizsgálója

Fordítsunk hátat a várősházának és menjünk most már végig az utcákon. Igaz, hogy itt is belebotlunk a hivatalos világba különböző hirdetmény formájában. Ezek között példány volt az, amelyikben ez a mondat fordult elő:

„A tiszték ki-ki évfolyamánál fogva tartozik megjelenni...»

Most ne ezeket böngésszük. Nézzük meg az üzletek kirakatait, vagy pillantsunk a kapuk alatt kiakasztott táblákra.

Egyik előkelő belvárosi rádióüzlet kirakátában ez áll:

„Néprádió újból kapható...»

Javítsuk ki gondolatban így: „újra kapható“ s aztán menjünk tovább. Nem messze ettől az üzlettől a következő láthatjuk az üveg mögött: „Megrendelést pontosan készitünk...» Egy Tisza Lajos-körúti fodrász-főirat: „Halufestés...» Egy felsővárosi borbélyüzlet ablakában találtuk: „Itt beret- és hajátválkozni...» Egy cipészüzlet táblája Rökuson: „Divatcipők. Uri és gyermekkészítő...»

Külön tanulmányt érdemelne a kiadó szobák kapuk alá függesztett hirdetései. Egyik legpompásabb hirdetés a következő (a belvárosban):

„Különbejártatú elegáns szoba gázzal kiadó...»

Nilván öngyilkosjelölteknek...

Nagyon érdekes táblácskát találtunk a Mikszáth Kálmán-utcában, egy ablakban:

„Allatbört szöröstől veszek...»

Ne is firtassuk tovább az ügyet. Még majd azt fogják ránk, hogy szörzsálhasogatók vagyunk... (maron)

Magyar nyelvtani körséta Szegeden,

avagy »hiában-való erőködés a magyar helyesírásért«

(A Délmagyarország munkatársától) Csizmadia és kéjgáz — van-e ki e cégért nem ismeri? Igaz, senki sem tudja mit jelent, de ez nem főbenjáró bűn: még az a derék budai csizmadiamester se tudta, aki üzlete fölé pingáltatta ezt a fölöttébb érdekes társítást. Arra szolgált, hogy valamire föl hívja a közönség figyelmét, valami tényt közöljön lehetőleg úgy, hogy érdekes és egyedülálló legyen.

Ezt a törekvést teljes mértékben elérte a köztudatba átment nemes „lábtyművészt.“ Alig akadt a történelem folyamán olyan ember, aki túlszárnyalhatta volna ezt a kéjgázos bölcseséget. Hacsak az a debreceni cipészemester nem, aki cipők javításával — tehát bőrrel dolgozván — azt írta üzlete fölé: „Bőrgyógyász...» Tény, hogy a mai rosszkedvű világban a „foglalkozási ág hamis megjelölése miatt“ eljárás indultna a böhumorú cipész ellen. Dehát régen — jól tudjuk — sok minden másként volt. Kisebb dolgokon is nagyot tudtak nevetni az emberek. Emlegetik még ma is, hogy a Marosparton évtizedekkel ezelőtt egy földbeszúrt karón egy tábla állt, amelynek szövege imígyen figyelmeztette a közönséget:

„Ha látod, hogy ezt a táblát nem látod, akkor fuss, mert itt az árvíz...!» Vagy a dorozsmai községház falán a különféle hivatalos eljárásokkal kapcsolatban a következő figyelmeztetés lógott:

„Az irni-olvasni nem tudók először a jegyző úrhoz menjenek...»

Hogy az analfabéták miképpen futták meg ezt az útbaigazítást, arról hallgat a fáma.

Régi dolgok ezek, de azért ma is akad egy és más, ami mosolyra fakasztja a jövőző nemzedéket. Ma legfeljebb bosszankodunk rajta.

»...hiában onta vért«

Ha már a főiratoknál tartunk, szaladjuk körül sebtében nemes szabad királyi városunkat s gyóntassuk meg az utcákat, a házakat, a kiírt mondatokat magyar nyelvünk egészségének további fenntartása érdekében. Alljunk meg egy percre a Fogadalmi templom tornyai előtt. Az első köperemen a következő főirat áll:

„Az nem lehet, hogy annyi szív hiában onta vért...»

Ebben a mondatban Szeged hallatlan bökerősége kap kinyilatkoztatást. A költő ugyanis így írta: „...hiába onta vért. Dehát a költők szegények, spórolniok kell. Nem úgy a városnak. Uccu neki, adjunk egy „n“-betűt, hadd örüljön két kézzel szórt gazdagságunkon és nagyfokú irodalmi ismereteinken az, aki elolvassa! Az nem lehet, hogy annyi „n“ hiába álljon használatlanul...» S ha valakinek kétsései támadnának az irányban, hogy a templom tornyába vésett fölösleges n-betű felületesség, vagy készkarat szüleménye, akkor ezt a kétfelty eloszlatja a város a Hősök Kapujánál, ahol ugyancsak „hiában onta vért“ az, aki a

kapu jobboldali részén falrafestette ezt a mondatot.

Ékezet-bonyodalmak és az 5.sők

Kalaplevéve és néma alázattal állunk a Porta Heroum alatt, nem vádolhat tehát senki azzal, hogy tiszteletlenek vagyunk, amikor megemlítjük, hogy a Hősök Kapujának főiratai tele vannak hántó íráshibákkal. A kapunak Tisza-part felé eső oldalán a keresztet hordozó katonák mögött a következő mondatok találhatók szóról-szóra, betűről-betűre, ékezetről-ékezetre:

„Branyiszko hőseinek vérben és szellemben méltó utódai Paportehka és Przemysl poklában tették halhatatlanná a 5. honvédek dicsőségét...»

Az utolsó szótól íráshibákkal. A kapunak Tisza-part felé eső oldalán a keresztet hordozó katonák mögött a következő mondatok találhatók szóról-szóra, betűről-betűre, ékezetről-ékezetre:

„Véres, de dicső kitöréseket... a Paportehka hegy elfoglalása seregeink egyik legnagyobb fegyverténye követ...»

Itt hosszú ékezetek vannak rövid helyett, a következő mondatban azonban bőven szólnak rövid ékezetekkel is természetesen ott, ahol nem kellene:

„Testileg meggyötört, de lélekben rendíthetetlen védők emberfeletti áldozatai a márc. 10-i kitörésekben tetőznek...»

A rövidítések legremekebb példáját is a Hősök Kapuján láthatjuk. Ezen a magyar nemzeti emlékművön különös gondot kellett volna ügyelni minden esetleges tévelygésre s mégis előfordulhat ilyen mondat:

„...bosszuja az 5.sők hadiútja...»

Mi az az „ötsők“...? Vagy, ha jobban tesszük: „ötponcsők“...» És mi az az „Osztmagyar“ hadsereg, amely a másik oldal főiratában előfordul? Ha osztrák-magyar akar lenni, akkor a leglehetősebb formáját választották a rövidítésnek.

Többi hivatalok vannak...

Ne időzzünk tovább a Hősök Kapujánál, látogassuk meg a várősházat. Most ne a hivatalos nyelv ficamáival bibelődjünk, — erről külön esikrol lehetne kötni —, hanem álljunk meg rögtön a kapu alatt. Egy útmutatót függesztettek ott ki gondos kezek. Ez az útmutató a hivatalok elhelyezéséről nyújt tájékoztatást. Magyarországön vagyunk, magyarul írták, sőt magyarok írták azt a mondatot, amely a tájékoztató tábla alján levakarhatatlanul díszleg. Szól eképpen:

„A többi hivatalok a bérházban vannak...»

A bérházban ugyanez a mondat így szól: (ismét a tudatlanság megerősítése végett): „A többi hivatalok a várősházán vannak...»

Ha ehhez a mondathoz hűek szeretnénk ma-

SZEMÜVEGET
MIHALOVITS-OPTIKUSTÓL!
Körasz-utca 9.

A jövőhéten hözgyűlést tart a szegedi Kereskedelmi és Ipar-kamara

(A Délmagyarország munkatársától) A szegedi Kereskedelmi és Ipar-kamara nemrégiben tartotta meg szokásos teljes ülését, amelyen napirendre kerültek az aktuális kereskedelmi, gazdasági és ipari kérdések. Ertesülésünk szerint a kamara közgyűlése a jövő héten ismét összeül. Az ülést az is szükségessé tette, hogy le kell tárgyalni a kamara múltévi zárszámadását és költségvetését. Az ülés egyik legnagyobb érdeklődésre számot tartó programja az a tervezet lesz, amely a kereskedők és iparosok kötelező könyvvizelésének kiterjesztéséről készült intézkedéseket fogantatítani. Eddig, amint ismeretes, csak azoknak a cégeknek kellett bevezetni a kötelező könyvvizelést, amelyek bejegyzett cégek voltak, most ezt a kötelezettséget ki kívánják terjeszteni igen széles körre. A kérdés tehát szinte valamennyi foglalkozási ágat érinti az ipar és a kereskedelem területén. A tervezetet leküldték a szegedi kamarához is, amely részletes véleményben kívánja előadni álláspontját. A tervezet, valamint a kamara véleménye jelentése most a közgyűlés elé kerül, ahol a kamarai tagoknak alkalmuk lesz közvetlenül hozzájárulni az egész kereskedelmet és ipart közelebről érintő kérdéshez.